

Srce je odkrila.

Vesela igra v enem dejanji.

Poslovenil

JVAN AMERIŠKI.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Národna tiskarna“.

1876.

O s o b e.

Prgovec, pensioniran stotnik.

Pavlinka, njegova vnuka.

Urša, gospodinja.

Lazar, nadgozdar.

Kamilo, sin njegov.

(Z gozdi obdan kraj. Spredaj na desnej staro zidano poslopje; pred njim miza sè stoli in klopjo pod drevesom; na levej vrata; zadaj zid, kateri veže desno in levo od-rovo stranico. Pred zidom leži primerna višina.)

Prvi prizor.

Pavlinka (pripoje iz hiše).

P e s e m — — —

Zdaj pa moram vendar pogledati po svojej rožini. (Stopi k rožini.) O zares, tukaj je razvit cvet, kjer je bil včeraj še popek. Oh ti ljuba, preljuba pomlad! Vsaki dan nam prinašaš nova čuda. Najprej so zvončiki pomolili svoje bele glavice iz pod snežene skorje, potem so vijolice tla višnjevo pobarvale. In ščinkovec je tako sladko pel v temnem bukovji, urni drozeg ga je pa spremljal skakaje po še neobrastenem grmovji. Ko se gozd ozeleni, pride drobni slavec — o Bog, kako lepo je. Kedar poje, tako lepo, lepo, pa tako občutno — tako veselo in tako tužno. Češče ne vem, kako mi je, ako poslušam njegove

glase, neko čudno hrepenenje čutim v srci, zdaj mraz, zdaj vročino na čeli — tega ni bilo poprej, to še le letos čutim. (Zamisli se.) Čudno! — Sanjala nisem: dan je krasen, zrak višnjev — svojo golobico moram izpustiti. (Gre k golobnjaku in izpusti goloba.) Tako, zdaj si prost; izleti, ti čedni veseli tiček! Izleti v širni božji svet, ki je tako lep! O, da bi mogla sè taboj dalječ, dalječ proč iz naše samote! (Poje.)

Drugi prizor.

Pavlinka. Urša (prinese zajutrak in ga postavi na mizo).

Urša. Ti si uže zgodaj po konci, moje dete!

Pavlinka. Ali ne praviš vedno „rana ura, zlata ura“?

Urša. To je prav, da s škrjancem vzletiš, pa tičke, kateri prezgodaj pojo, na večer mucika vzame.

Pavlinka. Ako hočem biti škerjanček, moram tudi zase imeti svojo pesmico.

Urša. V tem kraji se ne spodobi pesem.

Pavlinka. Pa se prilega mojemu srcu. Lej, stara Urša, želim si, da bi bila tičica in imela dve peruti.

Urša. In kam bi potem zletela?

Pavlinka. Dalječ, dalječ proč! Čez zidovje, čez drevesa, čez gozd, čez polje — tja dalječ v lepi božji svet!

Urša. Skušeni pravijo: noben tič se tako visoko ne dvigne, da bi ne prišel nazaj na zemljo in vsak tiček ljubi svoje gnjezdo. Ti bi uže kmalu nazaj domu prišla.

Pavlinka. Gotovo bi se k tebi vrnila, dobra Urša! (Poljubi Uršo.)

Urša (jo tudi poljubi). Ti si pridno dete. (Briše si usta.) Mlad tiček ima mlad kljunček.

Pavlinka. Povej mi Urša, ali je res svet tako grd in zoperen kakor ded pravi?

Urša. No, stari oče ti ne bo nič neresničnega povedal.

Pavlinka. Urša, jaz pa vendar ne verjamem prav. Ali je gozd, v katerem mi prebivamo, tudi del sveta? In jaz mislim, da je gozd prav lep, prav prijeten, poln zelenja, cvetic in tičkov, in petja. In zadnjič, ko sva z dedom na starem gradu bila, odkoder se dalje okrog vidi, je bilo tako neizrečeno lepo, da nijsem mogla umeti vsega; tudi zdaj še ne morem prav povedati. Strmeli smo čez temne gozde in globoke propade v daljne planjave. In planjava kopala se je v dišavah, plavala je v solnčnej bliščobi; tu so ležali

gradovi, vasi, sela in mesta, kakor sreberni trakovi vile so se reke vmes — vsaj ne moreš verjeti, kako lepo je bilo — rada bi bila naravnost tja izletela.

Urša. Ali si pa o tem kaj povedala dedu?

Pavlinka. Seveda; pa on ne posluša tacihi besedi. Ali Urša, on je bil tudi prevzet — videla sem mu v očeh, da celo izdihnili je.

Urša (za-se). Redki otrok!

Pavlinka. Povej mi no, ali so ljudje res tako slabi in malopridni, kakor stari oče pravi?

Urša. Stari oče jih bolje pozna, nego jaz, zato mora uže res biti.

Pavlinka. Ljuba Urša, ali ti hočem nekaj povedati?

Urša. Kaj tacega?

Pavlinka. Kaj ne, da je ded prav dober?

Urša. Gotovo.

Pavlinka. In ti Urša, si tudi prav dobra?

Urša. Jaz menim, da sem.

Pavlinka. In meni sta obadva še posebno dobra?

Urša. To pa tudi zaslužiš, ker si najbolj poslušno dete.

Pavlinka. Ali sta ti pa ded edina dobra človeka na sveti?

Urša (v zadregi). O tem prašaj deda!

Pavlinka. Oh! ta mi nikedar ne odgovori jasno. Kedar pripoveduje o sveti in o ljudeh, se mi njegove besede zde vse zmedene. Urša, veš kaj?

Urša. Kaj misliš?

Pavlinka. Jaz mislim, da so mu ljudje kaj žalega stvorili. Poslušaj me, jaz bi sama rada šla med svet, da bi gledala ljudi, da bi kaj skusila.

Urša (s prstom žugaje). Kakor si zadnjič stvorila, ko bi te bila kmalu zadela strašna nesreča — le pazi, da ne izve ded —

Pavlinka. Da, strašno je bilo — ali vendar mi nej žal. Pa veš zakaj?

Urša. Zakaj?

Pavlinka. Zato, ker sem razven vaju še enega dobrega človeka videla. Oh! Urša, tisti mož je imel zveste, milosrčne oči in kako se je smejalo celo njegove obličje, ko me je rešil; pa mlad je bil in čvrst. Njegov obraz nij bil tako zgrbančen in razoran, kakor vaši. O ne, on je bil tako brhek, krepek, tako cveteč. In njegov glas — ne moreš si misliti, kako polno, kako sladko, kako ljubeznjivo so donele njegove besede! Pa vedi, da sem uže mnogokrat sanjala o njem in da vedno nanj mislim.

Urša. O če to ded izve!

Pavlinka. Ti toraj meniš, da mora on tudi vedeti. — Da, da mene tako osrečuje, gotovo bo tudi njega osrečilo.

Urša. Sveta nebesa! Božje bi ga zadelo.

Pavlinka. E kaj še, vsaj se je vse po sreči izšlo. Meni ne dopada, da bi imela pred njim skrivnosti. Vselej sva si vse razodela, kar je naju veselilo ali težilo. Lej, Urša! tako mi je tesno pri srci, ker zatajujem prejšnjo odkritost. Ali mi nijsi sicer vedno rekala: „resnica naj dalje trpi“?

Urša. Pravi se pa tudi: „marsikedo se z resnico razstopi, kakor surovo maslo na solnci“. Zatoraj pazi, pazi — „pride čas, pride svet“.

Pavlinka. Pa dobri človek, kateri me je rešil.

Urša. Tiho, tukaj pride ded —

Tretji prizor.

Prejšnje. Prgovec (pride iz hiše).

Pavlinka (zleti Prgovcu v naročije). Dobro jutro, ljubi dedek!

Prgovec (resno, skoraj jezno). Dobro jutro, dete!

Urša (pospravlja je po mizici, za-se). To bodo lepe historije, kedar vse na dan pride. Tam-le stotnik sè svojimi načeli, kakor vol pri novih durih; drugače nej zdaj: kakor so starci peli, tako žvižgajo mladiči.

Prgovec. Urša, je zajutrak gotov?

Urša. Poslužna sem, gospod stotnik!

Prgovec. Posedimo se! (Vsedejo se; Urša in Pavlinka natočite stotniku kavo.)

Urša (poda mu skudelico). Danes pridete ne- navadno pozno. Upam, da je kava še dosti vroča.

Prgovec. Ali ste pa vedve prezgodaj vstale; uže pred uro sem čul glasen vriš.

Pavlinka. Kedo bi zamudil tako lepo po- mladansko jutro?

Prgovec. Posebno, če je kedo tako vesel tiček, kakor ti.

Pavlinka. In drugi tiči v gozdi ne dajo miru. Včeraj v mraki je slavec pod mojim oknom tako glasno pel, da nisem mogla priti k pokoju. Kako nebeško je moralo biti v starih časih, ko so se ljudje še s tički pogovarjali; jaz bi se tudi rada.

Prgovec. Pravo reč bi slišala.

Pavlinka. Gotovo; o jaz uže vem, kaj slavec peva. Nej dolgo, kar sem vse v nekej knjigi brala.

Pr戈ovec. No, kaj pa peva?

Pavlinka. Čisto samo ljubezen. — Oh ljubezen — kako lepa beseda je to!

Pr戈ovec (jezno). Kaj, ljubezen?

Pavlinka. Da, ljubezen!

Pr戈ovec. In o katerej ljubezni peva slavček?

Pavlinka. O ljubezni do stvarnika.

Pr戈ovec (prevarjen). O tako!

Pavlinka. Pa tudi do družih bitij v stvarjenji.

Pr戈ovec. Mogoče je.

Pavlinka. Oh živalice in tički tu zvunaj se imajo prav radi. Še denešnje jutro vem videla, ko so me prvi solnčni žarki vzbudili in privabili na okno. Po strehi podili so se ščinkovci in poljubovali so se s kljunčki in peli, da je bilo veselje. In onkraj zidovja priskakljale so srnice iz gošče, trgale so travico, pile pri studenci in zopet nazaj drstile —

Pr戈ovec (mehko). Ljubo dete, kako ti narava sega v srce! (Poboža jo na lici.)

Pavlinka. Dedek!

Pr戈ovec. Kaj pa želiš?

Pavlinka. Ker se božja bitja povsodi ljubijo, zakaj se sovražijo in preganjajo ljudje med saboj?

Prgovec. Ker je v njih samo zvijača in hudoba.

Pavlinka. In zato jih tudi ti sovražiš?

Prgovec. Tako je.

Pavlinka. Pisano je: ako bi vse imeli, pa ljubezni ne, bili bi kakor zveneča ruda in brenčeča pokrov.

Prgovec. To se nanaša na ljubezen do boga.

Pavlinka. Stoji pa tudi zapisano: ljubite boga čez vse, svojega bližnjega pa kakor samega sebe.

Prgovec (za-se). Otrok me spravlja v zadrege. (Glasno in pretregano.) Ljubezen do bližnjega mora biti medsebojna, kakor pri nama. Ti me ljubiš, in zato te jaz ljubim; tako je tudi nasproti.

Pavlinka. Ne, tako nej, saj se dalje bere: ljubite tiste, kateri vas sovražijo, stvorite jim dobro, kateri vas preganjajo.

Prgovec (nemiren vstane). Ti mi na enkrat navajaš celi katekizem.

Urša (za-se, na Pavlinko kazaje). Kjer so modri, (na Prgovca —) se nahajajo tudi bedaci. Jajce več ve, nego koklja!

Pavlinka. Dedek moj, povej mi, zakaj ne moreš sveta in ljudi na njem trpeti? Poglej, v teh lepih dnevih se mi je srce tako razširilo, ko je čutilo lepoto v stvarstvu. Povsodi čutim dobroto božjo in pogovore umem zdaj bolje, kakor mi jih je kedaj župnik razkladal.

Prgovec (presunjen). Pusti to pri miru, dete! drugi pot!

Pavlinka. Ne, ne drugikrat! Kaj ne, ti si žalosten? To te potira, žali in muči. Povej mi za svoje bolečine, stvorim vse potem, da boš vesel, iz srca vesel. O bog, moje srce se tako rado smeji; rada bi, da bi se še tvoje smejalo.

Prgovec (objemši jo). Dobro dete! Kako dobro mi dene tvoja nedolžnost in dobrotljivost! Edini žarek je v moje staro življenje. O moji dnevi bili so polni bridkosti in težav. Pa to vse nej za tebe!

Pavlinka. Dedek, moj dedek, nikar ne govori tako bedasto! Zapovedujem ti sedaj, da mi vse zaupaš.

Prgovec. S časom uže smeš izvedeti, zdaj pa še ne.

Pavlinka. No naj bo, do jutri — potem moram vse vedeti. Pa dosti naj bo teh čenčarij, na delo moram. Z bogom, stari očka! (Zbeži v hišo.)

Četrty prizor.

Prgovec. Urša.

Prgovec (začuden gleda za Pavlinko). Kaj je to?

Urša. To je stari pregovor: iz otrok postanejo ljudje!

Prgovec. Čudno, čudno!

Urša. Iz deklice postala je devica.

Prgovec. Najbrže si jej ti preveč načenčala.

Urša. Pozvedite poprej, če sem prestopila meje, katere ste mi dali!

Prgovec. Pa kako pride na vse take stvari? Na enkrat opazuje celo naravo tako po svoje.

Urša. Ker ima jasne oči.

Prgovec. Svoje pregovore obrača na človeško življenje.

Urša. Zato, ker misli; kratko in malo, gospod stotnik, jaz vam moram razodeti svoje misli.

Moja misel je, da ste vi s svojimi načeli in s svojo izrejo na krivej poti. Iz volka ne napravite zajca, iz srne nobenega leva. Človeško srce nej in ne bo nikedar neobčutno tnalo. In še posebno, ako je katero srce tako polno živjenja, kakor naše Pavlinke, potem mora občutiti in čutiti. Ako ga nečeš učiti, uči se samo čutiti. Kajti tako tirja natora!

Pr govec. Ti vedno take neslane reči čenčaš. Jaz imam svoje namene, pri katerih vedno ostanem.

Urša. E kaj, narava je močnejša nego vaša načela, in narava pa Pavlinka bote vaše modrovanje osramotile. Dasiravno trdite, da se vsaka žival ukroti, kakor medved, volk, jastreb, in nič ne želi po svojem domi ter po svojih, bote uže videli, kako drugače je to pri človeki.

Pr govec. Jaz ti za vselej rečem, da bom deklico odločeno od spačenega sveta čisto za-se izredil.

Urša. In jaz vam povem naravnost, da je greh, ker ste tako samopridni. Kaj pa hoče Pavlinka med nami starimi godrnjači? Svet pa tudi nej tako spačen, kakor ga vi delate. Med ljudmi je veliko boljših, nego ste vi sami. Vi vse črno gledate. Pošljite deklico med svet in tisoč src bo razveseljevala in napajala.

Prgovec. In tisoč prevar doživela. Vsaj veš, kaj da mislim.

Urša. E kaj, vedno stara pesem! Ali se godi z enim, kakor z družim? Vse žive dni bili ste preostri; tudi sè svojo hčerjo. Kedo ve, ali bi ne bilo vse drugače?

Prgovec (jezno). Urša, molči!

Urša. Gospod stotnik, jaz ne molčim: rečem vam, da pripravljate novo nesrečo sè svojo trmo. Če bi pa nekaj vedeli, kmalo bi bila zabredla —

Prgovec (še burnejše). Če bi nekaj vedel? — Govori!

Urša. O ne, jaz raje molčim!

Prgovec. Zdaj mora na dan: kaj si hotela povedati?

Urša. No: odkrila je svoje srce.

Prgovec. Kedo?

Urša. Pavlinka.

(Med zadnjimi besedami se vsede Pavlinka z delom v roci zraven okna; sliši se njeno petje.)

— — — — —
Prgovec (zelo začuden posluša). Grom in peklo!

Urša. Ali ste zdaj slišali.

Prgoveč. Pesmi nej pri nikomur drugem slišala, nego pri tebi, stara ropotulja! Počakaj, ti bom uže posvetil!

Urša, Ne, jaz vam hočem posvetiti, gospod godrnjač! (Kliče.) Pavlinka, Pavlinka! (Prgovec.) Od nje same morate slišati. Povsod moram za pomivalčko biti! Veliko znam starih, lepih pesmic in vem mnogo srčnih povestic, ali pri vas se mora vedno jezik za zobmi držati, posebno ako kaj poljubezni diši.

Peti prizor.

Prejšnja. Pavlinka.

Pavlinka. Kaj pa je, stari očka?

Urša, Povej gospod dedu, kedo te je naučil pesem, katero si ravno zdaj pela?

Pavlinka. Kaj ne, da je presrčna pesmica?

Prgovec. Kedo te je naučil?

Pavlinka. Ako bi le vedela!

Prgovec. O! ti si vse dobila od Urše, katerej je najbrže nehote všla čezi ustnice.

Pavlinka. O ne, tacih pesmij Urša ne poje, ona zmirom poje: „Ko v jasnem pasu“. „Ne skakaj belo jagnje“ in take pobožne; in če je vesela, pa poje: „Preljubo veselje, oh kje si doma“.

Pr戈ovec. Pa kako za Boga! Kako si naletela na pesem, katero si poprej pela?

Pavlinka. Čuj, povedati ti hočem, dedek moj! So li lovci, logarji ali drugi taki ljudje, nevem; na večer, kedar ti zadaj v hiši v svojej stanici pri knjigah tičiš, jaz pa tukaj po vrtici igram, prihajajo čezi zid premili nebeški glasovi. Včasi popeva več mož vkup, navadno pa poln sreberen mlad glas in to so tako krasne besede. Poslušaj, jaz samznam še eno lepšo:

Na polje hladna rosa pada,
Po nebi vnema zvezd se žar;
Ljubezen diha zemlja mlada,
Ljubezen diha vsaka stvar.

Pr戈ovec. Konec sveta mora biti — E kaj — bedarije, prismodarije — izgubi se mi s svojo ljubeznijo!

Pavlinka. O ne, to moram reči, ako take zlate besede psuješ bedarije, potem ne vem, kaj je pametno.

Pr戈ovec (za-se). Za Boga, to dete me vedno bolje vznemirjuje.

Pavlinka. Dedek, ne delaj tako temnega obraza! Ti se vedno jeziš, ako se govori o ljubezni!

Pavlinka. Da bi uže enkrat nehala o tej nesrečnej ljubezni!

Pavlinka. Ali mi nisi vedno rekel, da se moram s taboj pogovoriti, kar mi srce prešinja in te vsigdar za svet prašati, če mi kaj nej jasno. Ali moreda nejsi?

Prгоvec. Da, jaz sem.

Pavlinka. Smem govoriti, moj dedek?

Prгоvec. Smeš!

Pavlinka. Pa kako naj pričnem? Poglej — tako se mi dozdeva, kakor bi še kaka druga ljubezen bila — ljubezen, katera nej tako visoka, kakor ljubezen do boga in tako mirna, kakor ljubezen do tebe — ne, takova ljubezen, kakoršna je v pesmih — ako • tej slišim, mi je srce tako nemirno, v prsih tako tesno in vsa kri mi v obraz sili.

Urša (za-se). Ogenj v srci napravlja dim v glavi.

Pavlinka. Dedek, nikar hud ne bodi! Zakaj mi je pa Bog dal teli očesci. Saj je dal vsakemu bitju druga. Sokol lovi sokolico, živi srnjak igra se s šibko srnico, in jaz —?

Prгоvec. In ti imaš svojega tovariša v meni.

Pavlinka (smeje se). V tebi? Hahaha! Ne, ti si moj resni, kregljivi stari očka: ti si mi tudi dober, jako dober — pa se ne igraš z menoj, kakor druga bitja v stvarjenji delajo — ne, moj

dedek, tega ti ne stвориš, — pa vsaj tudi ne znaš. — Glej, jaz bi rada koga imela, ki bi z menoj pel in skakal in plesal in vesel bil, kedar bi hotela!

Urša (za-se). Narava je mojstrica.

Prgovec (za-se). Za božjo voljo izgubljen sem! (na glas). Ti bi tedaj rada kako prijateljico imela?

Pavlinka. Prijateljico — ne, stari očka, prijateljice ne; vsaj še videla nisem nikedar nobene prijateljice.

Prgovec. In ravno tako prijatelja ne?

Pavlinka. Prijatelja — ne, tudi prijatelja ne — toda —

Prgovec. No, toda —

Pavlinka. Zdaj moram resnico povedati.

Urša (za-se). O gorje, zdaj se začinjajo vetrovi tepsti — bolje je, da se umaknem. (Splazi se v hišo.)

Šesti prizor.

Prgovec (za-se). Kaj bom moral zdaj vse poslušati! (glasno.) Obotavljaš se — govori! Kaj imaš?

[Pavlinka. Dedek, pa ne smeš hud biti!

Prгоvec. Bomo videli.

Pavlinka. Ne, dedek, najprej mi moraš obljubiti. (Boža ga po lici.) Kaj ne, da se mi nej ničesar bati?

Prгоvec (za-se). Kakor bi na žerjavici stal.

Pavlinka. Jaz ti nejsem hotela ničesar zakrivati.

Prгоvec. Kaj, zakrivati?

Pavlinka. Pa dobra Urša je mislila, najraje zamolčim, sicer bi te to preveč prestrašilo.

Prгоvec (za-se). Tresem se!

Pavlinka. Dasiravno sem jej pravila, da si bil uže v marsikaterej bitvi, da si se sekal z mečem, streljal s puško, je vendar premišljevala — —

Prгоvec (hlastno). Le čakaj, jaz bom tej starej kavki podkuril!

Pavlinka. Ne, dedek, tega ne smeš, tega nikakor ne smeš — Urša ima z menoj vedno najboljše namene.

Prгоvec. Jaz pa skrivnostij nečem!

Pavlinka. Jaz jih tudi ne trpim, jaz tudi ne! Zatorej s taboj zmerom tako govorim, kakor je vsaka stvar.

Prгоvec. Dobro. Ostani pri reči!

Pavlinka. Oh, stari očka! zadnjič sem prelomila tvojo zapoved — pa nikar huditi se —

Prgovec. Da bi le hitreje kaj povedala.

Pavlinka. Kakor uže veš, je uni dan moja tašica ušla.

Prgovec. Seveda vem, pa pusti to šmentano tašico, naj uide, kamor hoče, dalje povej, dalje.

Pavlinka. Ta stvar se začinja s tašico.

Prgovec (nemirno). No, naj bo v božjem imenu!

Pavlinka. Tedaj: bila sem v gornjej svojej stanici in dajala sem tašici zrnja, pri tem sem odprla vratica pri tičniki; ko tako vsipljem zrnje, švigne skozi mojo roko ven in zleti v sobo. Hočem jo prijeti, ko se na tla vsede; pa po nesreči je odprto okno — oh premisli moj strah — ušla je!

Prgovec (za-se). Koliko ovinkov!

Pavlinka. Gledam za njo: tu sedi v vrteci na bezgi ter se bistro okrog sebe ozira, poskuša zletavati z malimi peruti, vesela je in zadovoljna med dišečimi cveti. Tako je bila lepa! Zdelo se mi je, da me poredno gleda, da mi hoče reči: „Zdaj se tudi sama enkrat veselim“.

Prgovec. Bog, kakošen konec bo to imelo!

Pavlinka. Nazaj stopim, pretapam prav tiho stanico, odprem duri, se splazim po stopnicah v vrtec za grm — nič me nej opazila. — O bog!

kako mi je srce bilo, ko roko po njej stegnem, stisnem prstke v pest —

Prgovec. Nehaj uže vendar!

Pavlinka. Ne bodi tako nemiren, stari očka! jaz ti moram vso zgodbo povedati. Vsedla se je na zid — na zidi sedi zdaj. Glej, kako hitim! Grem po lestev, splezam nanjo in hočem jo v tretjič uloviti. Toda zastonj. Na novo se mi zmuzne, zleti v goščo in se na brezo vsede.

Prgovec. In z breze je zletela na bukev, z bukve na hrastovje in odtodi dalje. Vsaj vem vse, kako tiči delajo.

Pavlinka. Da, vse prav; pa jaz sem morala tičico vjeti.

Prgovec. Čenčarije!

Pavlinka. Čakaj — skočim z zida v gozd —

Prgovec. Kaj? ti nepokorno dete!

Pavlinka. Da, dedek, neposlušna sem bila. O vsaj nijsem imela časa na to misliti.

Prgovec. E, človek mora vse poprej premisliti, predno kaj stvari.

Pavlinka. Če sem pa pozabila! Odpusti mi, dedek! Vedno dalje sem zašla v gozd — pri potoci se tašica na brv vsede. Uže sem bila blizu. Na mahljaj —

Prgovec. No, kaj?

Pavlinka — pride iz grmovja mož, zeleno oblečen, na strani je imel velikega psa. Pogledam njegovo puško, pogledam njegovo brado. Spomnim se zdaj, kar si mi ti o malopridnosti ljudij pravil. — Zatemni se mi pred očmi: To je kak ropar ali morilec!

Prgovec. Grozna neprevidnost!

Pavlinka. Strah me je vso premamil, koleni se mi ušibite, zgrudim se —

Prgovec. O, strašno!

Pavlinka. Zares strašno! — Vsa mokra sem, mraz me prešine! Pot mi stopi na čelo, — zavest izgubim.

Prgovec (jo vzame v naročije). Hvala bogu, da te držim v lastnih rokah!

Pavlinka. Glej, stari očka ti me imaš vendar rad! Vedela sem, da se ne boš tako zelo jezil —

Prgovec. No, dalje, kako je šlo?

Pavlinka. Lepo, prav lepo! Ko se zopet prebudim, ležala sem na zelenej tratici. — Trepetala sem — pa mraz me kmalu mine, ko zrem nad saboj prijazen, dober obraz in oči so se smehljale in ustica govorila: Hvala Bogu, ona živi, ona je rešena!

Prgovec (strastno). Govori, kedo je bil?

Pavlinka. Jaz ne vem.

Prгоvec. Ga nijsi povprašala za ime?

Pavlinka. Na to nijsem mislila. Vzdigne me, ko se pokrepčam in donese me k vratom, ter zgine —

Prгоvec. Zahvalila si se mu vendar?

Pavlinka. Ne, na to tudi nejsem mislila. Ali si se ti svojemu rešitelju pri Satori zahvalil.

Prгоvec. To se ume: svojemu rešitelju moramo vselej biti hvaležni.

Pavlinka. Ako svojega še kedaj vidim, zahvalila se mu bom prav lepo.

Prгоvec. Ali ga potem nejsi več videla.

Pavlinka. Ne!

Prгоvec (za-se). Toliko bolje! Skrbel bom, da ga ne bo več videla.

Pavlinka. Ali mislila sem mnogo, mnogo nanj. — To sem vendar smela.

Prгоvec. No, to si uže smela.

Pavlinka (bije ob dlan). Kaj ne? In zraven sem se zmerom veselila, ker sem po njem spoznala, da svet nej tako slab in da ljudje nijso sami roparji in tatovi. In to sem ti uže zdavno hotela povedati, dedek, da bi se še ti kedaj veselil.

Prгоvec (ginjen, za-se). O otroška nedolžnost! Tako čistega srca ne sme slepi svet popačiti!

Pavlinka. O, to je bil dober, dober človek !
 Na očeh se mu je to poznalo. In po glasi sodim,
 da je tisti, ki vedno tako lepe pesmi poje v
 gozdi. Ako je on, sem se od njega pesmi naučila
 in na njegov spomim jo sama prepevam. (Poje.)
 — — — — —

Sedmi prizor.

Prejšnja. **Urša** (pride iz hiše, gre proti vratom, odpre
 neko okence in govori z necim tujcem).

Prgovec (na strani, nemirno gori in doli hodi).
 To je vendar vražja zmeda! Kaj bo iz tega?
 Samo nemir in zadrege! I na mah so šle vse
 moje namere po vodi. (Vidi Uršo, katera od vrat
 prihaja.) No, starka, kaj je? Imaš zopet skriv-
 nosti?

Urša (razsrjena). Da, da skrivnosti!

Prgovec. Da se mi ne predrzneš!

Urša. Vsaj hočete sami skrivnosti, ker tir-
 jate, da vam ne smem nikogar naznaniiti, gospod
 ljudosovražnik!

Prgovec. Ali odgovoriti mi moraš, če za-
 povem.

Urša. Se ve!

Prgovec. Ali je bil kdo zvunaj?

Urša. Neki mož.

Prgovec. Mlad dečko?

Urša. Ne!

Prgovec. Kedo neki?

Urša. Star mož.

Prgovec. Kaj je zahteval?

Urša. Po vas je prašal.

Prgovec. In ti si odgovorila?

Urša. Da gospod stotnik nikogar ne sprejema.

Prgovec. Nej povedal imena?

Urša. Ime njegovo je Lazar.

Prgovec (veselo). Kaj, Lazar je? Precej ga nazaj pokliči! Govoriti moram ž njim.

Urša (gre k vratom).

Pavlinka. Kedo je gospod Lazar?

Prgovec. Ljubka, to je moj rešitelj!

Pavlinka. Kaj, tvoj rešitelj? Tega vrlega moža moram tudi jaz videti!

Prgovec. Ga boš uže, le v tem trenutji ne. Sam ga moram sprejeti. Idi notri!

Pavlinka. Dobro, pa le pod tem pogojem, da se mu smem tudi jaz zahvaliti, sosebno, ker sem to pozabila pri svojem rešitelji! (Gre v hišo.)

Osmi prizor.

Prgovec. Urša pripelje Lazarja (in gre nazaj v hišo).

Lazar. Medved je vendar v svojem berlogu?

Prgovec. Dobro došel, stari tovariš! (Objemata se.)

Lazar. No, vsaj vendar še znaš človeka na prsi stisniti!

Prgovec. Misliš, da ti bom kedaj pozabil, da si mi otel živenje ko mi je protila franzoska sablja razklati glavo?

Lazar. Molči o tem, jaz sem to stvoril, kar bi bil tudi ti stvoril, ako bi bil jaz v tacej nevarnosti. Pa pomeniva se o tvojih razmerah.

Prgovec. Kaj pa imaš?

Lazar. Pravijo: da sovražiš ljudi, da sovražiš celi svet. Akoravno ne verujem vsega, postal si vendar čuden človek. Kaj zlodja posejaš v tem gozdi in se zapiraš v samoto, kakor če bi krog in krog sami roparji in tatovi lazili? Ne občuješ, kakor slišim, z nikomur, kedor se tvoje puščavi približa, ga zapodiš. Strela, poprej si bil vesel dečko, nejsi bil muhast in svojeglaven in čmerikav, živel si, kakor se spodobi.

Prgovec. Ako bi vedel, kaka nezgoda me je zadela, zdelo bi se ti naravno. Večkrat sem obžaloval, da si me rešil.

Lazar. Nesreča je nesreča! Jaz pa mislim, da mora človek življenje v oblast dobiti, da mora biti mož v sreči in nesreči.

Prgovec. Lehko je govoriti. Na tebi se vidi, da si srečen.

Lazar. Hvala Bogu! to tudi sem. — Tri sto medvedov, midva se uže dolgo nejsva videla! Ko je vojska minila, zapustil sem armado, saj veš, da nejsem za vojaka vstvarjen. Nazaj v gozd grem, postanem logar, kakor moji predniki. O začetku sem mnogo trpel, dokler se nijsem doma vstanovil. Štiridesetletnik vzel sem pošteno ženico, katera me je razveselila s petimi dečki; vsi so zdravi in dobri ljudje. Sicer ne vem dosti več o svojem življenji. Zdaj mi pa ti povej, kako se je tebi godilo?

Prgovec. Najraje bi molčal. Nihče ne ponavlja stare rane.

Lazar. Stvori, kakor ti je drago. Ako nejmaš srčnosti, da bi odkril srce staremu prijatelju, da bi si dušo olajšal, je žalostno s taboj. Ne hudi se, ako menim, da si prenapet.

Prgovec. Slabega ne smeš o meni misliti! Zatoraj poslušaj moje reve! Mislil sem, da imam

poklic za vojaka, zato ostanem pri polku, dasi-
ravno sem bil za pravnika po očetu odmenjen.
No, vsaj veš, kako je bilo z ideali, za katere sem
žrtvoval kri in življenje. Jezika nejssem mogel brzdati.
Postavijo me pred vojno sodnijo. Nesramno me
poženo — razsrjen na svet in na vse pribežim v
to puščavo.

Lazar. Prav nejsi imel. Zakaj se nejsi po-
prijel pravništva?

Pr戈ovec. Nejssem hotel, ker sem se vsega
naveličal. Sreča mi je obljubovala, da me bode
v prihodnje spremljala. Blizu posestva, katero mi
je zapustil ranji oča, najdem ljubeznjivo deklico.
Komaj sem jo videl, sem jo uže ljubil — v zakon
mi je podala roko. Bila sva najsrečnejša na svetu;
vse sovraštvo in jeza je izginila iz mojega srca.
Po pretečenem letu me osreči s hčerko, mojo
Hedviko. Na vrhunci sreče sem bil; toda moja
draga ženka zbolí in umerje.

Lazar. Ubogi prijatelj!

Pr戈ovec. Izguba ta vrže me v globoko me-
lanholijo; še le skrb za otroka me iz nje iztrga.
Dolga, dolga leta sem imel uho in oko le za tega
otroka. Moja slepa, bedasta strast je deklico
napčno izredila. Hedvika me izpelje zopet v sov-
ražni svet. Vpeljujem jo v sosedne hiše, vodim jo
na plesišča in koncerte v bližnja mesta. Ves moški

svet je padal na kolena pred njo, ona je bila vesela, živa in lepa, kakor majevo jutro lepa. Vsi mladenči segali so po njej. Bal sem se, da bi je ne izgubil, zato dam slovo posvetnemu življenju.

Lazar. To nej bilo pametno!

Prgovec. Seveda nej bilo pametno. Necega jutra Hedvika izgine.

Lazar. Mislil sem si uže.

Prgovec. Lehko si misliš moj strah, moj srd, moj obup. Prvo poizvedovanje je brez vspeha; na zadnje vendar obadva iztaknem. Poročena sta bila. Hedvika je ravno zdravo hčerko porodila. Srdito planem nanjo, očitam jej — njo strese mrzlica.

Lazar. Nesrečni človek!

Prgovec. Ona umrje. — Moža njenega so našli drugi dan mrtvega v dnu pečevja.

Lazar. Strašno!

Prgovec. Da, stokrat, tisočkrat strašno! Veruj mi, da sem sam sebi dosti oster obtožnik. Zares sovražim svet in ljudi, pa najbolje sovražim samega sebe. O Bog, kako me razjeda vest! Zato sem se s svojo vnukinjo, da bi jo rešil sveta, semkaj zaprl.

Lazar. Koliko let ima tvoja vnukinja?

Prgovec. Sedemnajst.

Lazar. Novo nesrečo si pripravljaš.

Pr govec. Kako pa?

Lazar. Tako deklico moraš tukaj skrbno varovati; tukaj v gozdi ne neha svet.

Pr govec (strastno). Za vraga, tistega bi jaz rad poznal, kateri bi se semkaj prikradel! Zastonj in nepremišljeno si nejsem izvolil te samote.

Lazar. No, pustiva to pri miru! Zdaj še le umem, kako da se nejsi nič brigal za mojega sina.

Pr govec. Za tvojega sina? Jaz nejsem ničesar ni videl, ni slišal o njem.

Lazar. To vem, da ne. Ker vse, kar je podobno človeku, od sebe podiš, nej mogel pred te. Zastonj je večkrat pri tebi potrkal.

Pr govec. Kje pa je zdaj?

Lazar. Tamo pri logarji, uči se gozdnarstva. Pred pol letom poslal sem ga k tukajšnjemu nadlogarji, ki je moj prijatelj. Po mojem mnenji ne smejo otroci doma pri materi ostajati; svet da človeku samostojnost. Pri odhodu sem mu naročil, naj te obišče; izvedel sem, da živiš v puščavi.

Pr govec. Žal mi je, da nejsem mogel ž njim delati izjeme. Vendar ga hočem s taboj poiskati in pozdraviti. Preverjen sem, da tvoj sin mora biti pošten človek.

Lazar. Zares, mož je, kateri ima glavo na pravem konci. Ali kmalu bi mi bil letosi k

velikej armadi ušel. Obolel je zelo, zato sem prišel. Hvala Bogu! zdaj je zopet čvrsto na nogah.

Prgovec. Kaj pa mu je bilo?

Lazar. Zimnica ga je tresla, da bi se mu bili kmalu možgani zmešali. Tri dni se nij zavedal. Pisali so po mene. Ko pridem, je bil uže iz nevarnosti. Pripomogla mu je krepka natora. V potu je skočil v vodo, da je rešil neko deklico, ki je v potok padla.

Prgovec (vesel). Kaj? To je bil tvoj sin?

Lazar. Moj Kamilo!

Prgovec (za-se). Kaj se jasni v mojej glavi. (Na glas). Kje najdemo Kamila?

Lazar. Pri logarji bo, doma.

Prgovec. Urša, Urša!

Deveti prizor.

Prejšnja. Urša (pride iz hiše).

Urša. Kaj zapoveste?

Prgovec (urno). Pripravi kosilo; mi dobimo dva gosta. Vse mora na mizo, kar je v hiši. — Prinesi starega terana iz kleta — vse vredi — veš?

Lazar. Vsaj nejsi še ljudem tako zagrizen sovražnik.

Prigovec (poda mu roko). Dobri, stari prijatelj! od tebe le dobro prihaja. Pojdi z mano skozi hišo, da vzemem klobuk. Urša, odpri nama zgoznje duri! Tamo je pot krajša. (Potegne Lazarja v hišo.)

Urša (maje z glavo). Kedo je pa uže zopet obsedel na enkrat gospoda stotnika? Oh! to bo strašanska nesreča, ali pa grozno velika sreča. Nekaj bo gotovo! (Odide).

Deseti prizor.

Pavlinka (stoje med vrati). Zakaj me ded tako dolgo ne pokliče? Sama moram iti pogledat njegovega rešitelja. (Stopi izmej vrat). Tukaj nej nihče — Stari očka! Slišite! Kje pa ste? Urša! Tudi stare Urše nej! — Moj bog, saj sem čisto sama v hiši? Kedo jim je naredil. — O Bog! čarovnice — oh čarovnice so gotovo na sveti — in v našej hiši jih je polno, vse polno. Joj! na zadnje je bil pa rešitelj kakov čarovnik! Kako mi je tesno pri srci! kako mi srce bije! Očka, Urša, Urša, Očka, (leta sem in tja po sobi, med tem se čezi zid sliši petje).

Srce je odkrila.

Pavlinka (poslušaj strmé, potem pomaga peti). O gotovo, gotovo, to je on, on je, videti ga moram — (Leti na višino pri zidi, med tem sfrči golobec nad-njo). Oh bog, moj golobček in nad njim pa jastreb! (Otrpne; strel se zasliši. Mrtev jastreb pade na oder.) To je on! Nihče drugi nej, nego on! (Pogleda čezi zid.) Da, da, da, tamle stoji, tamle stoji. (Ploska z rokama.) Ali si tukaj, moj rešitelj? Oh me je uže ugledal. Moj rešitelj, pridi no sem, sem k meni!

Kamilo (zvunaj). Srčno rad, odprite mi vratica!

Pavlinka. Le čakajte, precej, precej! Samo trenutek le! (Zleti doli, išče ključa in ga ne more najti.) O bog! Ključa nej nikjer in Urša je šla! (Skozi ključevo luknjico.) Potrpi le malo še, si bom uže pomagala. (Postoji, drže prst na usticah in premišlja.) Jo uže imam! (Leti k zidu, gre po lestev, jo nese na višino in jo spusti na drugej strani na tla.) Tako, zdaj pa veš za pot. Hitro, hitro, le hiti po lestvi! Tako!

Ednajsti prizor.

Kamilo (lovski opravljen, s puško na rami preskoči zid).

Pavlinka. Tako, vidiš, tukaj si. To je lepo.

Kamilo. Ali pa tudi smem?

Pavlinka. To se ve da! Hiti z menoj na vrt, veliko ti imam povedati. (Vleče ga na sprednji kraj.) Kako sem srečna, da si pri meni! Poglej, zadnjič sem bila vsa prestrašena in zato tako neumna, da se ti nejsem nič zahvalila, ker si me potegnil iz potoka. Zatorej se ti bom zdaj bolj pristrčno. Tukaj le imaš mojo roko! (Poda mu jo.)

Kamilo. Vsaj nej bilo to nič posebnega. Preveč vi cenite moje zasluge. Mene ste se ustrašili in zato padli v vodo. Ali nej bila moja sveta dolžnost, vas rešiti? In jaz znam dobro plavati; pa vsaj nij voda globoka! (Za-se.) Kako je nebeško lepa!

Pavlinka. Nič ne dene. Zahvaliti se ti moram; ako bi tebe ne bilo, bi bila zdaj mrtva. In jaz se ti tako rada, tako presrčno rada zahvaljujem. Ali povej mi, zakaj mi pa „ví“ praviš. Pri nas samo Urša viče očka. Jaz vse ljudi tičem.

Kamilo. Presrečna nedolžnost! (Na glas). Ako mi dovolite, vam pa rečem „ti“.

Pavlinka. Tako, tako, to se vse drugače glasi. In zdaj pa vedno ti, ti! Ali slišiš ti? Ako se imamo radi „ti“ si moramo reči samo, ti. In jaz bi

prav rada imela, da bi me ti malo rad imel. Slišiš ti?

Kamilo. O gotovo, gotovo te imam prav iz srca rad!

Pavlinka. Oh iz srca! Kako blago se glasi! (Za-se.) Pa kako je brhek in mlad! In nič nejma grb pa robov, in oči kakor sokol. Oh s tem bi skakala, kokor srnice pa tički delajo.

Kamilo (za-se). Oh kako mila, kako krasna je njena podoba!

Pavlinka. Povej mi, kako ti je pa ime?

Kamilo. Kamilo.

Pavlinka. Kamilo. Kako je lepo to ime! Ka — kako — milo! Ti si gotovo najboljši človek.

Kamilo. In kako se pa tebi pravi?

Pavlinka. Pavlinka. Kaj ne, da moje nej tako lepo?

Kamilo. Pavlinka. Meni se zdi jako lepo.

Pavlinka. Tebi se zdi lepo? Kako me veseli.

Kamilo. Zdaj mi pa povej, ali sem smel priti k tebi?

Pavlinka. Zakaj pa ne?

Kamilo. Ljudje pravijo, da vaš očka človeštvo sovraži.

Pavlinka. Da, to je resnično, on ne ljubi sveta. A z rešitelji je pa drugače. O teh pravi, da jim moramo biti hvaležni. Danes je bil tukaj tisti, ki je njega rešil smrti, pa ga je precej k sebi pustil. In ti si pa mene rešil, zato smeš k meni priti. In nejsi rešil danes mojega golobčka?

Kamilo. Kaj ne, da sem dobro pomeril na jastreba?

Pavlinka. Jejhata! moj golobček se ti mora tudi zahvaliti. Pa je še čas. Zdaj se morava midva kaj pomeniti.

Kamilo (za-se). Tako sladko nejsem še slišal govoriti, in vendar se bojim tukaj ostati. (Glasno.) Ali me bo ded zmerjal, če pride?

Pavlinka. Gotovo ne. Tukaj ga počakaj! Deni puško na stran in tamle na klopico k meni! (Vzame mu puško z rame, mu odloži torbo in ga pelje h klopi, kjer se vkup vsedeta.)

Kamilo (za-se). Zdi se mi, kakor bi bil začaran. Čas stoj, da vživam še trenotek ta nebesa!

Pavlinka. Kaj pa memraš? Ako očka memra, je vselej hud. Ti vendar nejsi hud?

Kamilo. O ne, drago dete! meni se smeji najlepše solnce.

Pavlinka. To je krasno! Lej! jaz sem tudi vesela, in zdaj še posebno, ker sem enkrat s takim vkupaj, kateri nejma sivih las! E, ti si prav

čeden, lep si. In če tebe gledam, si mislim, da mora še kaj dobrih ljudi biti na sveti.

Kamilo. Gotovo je veliko dobrih ljudi.

Pavlinka. Tako vendarle! Oh kako bi želela, da bi bili vsi tako dobri, ali pa še boljši nego jaz.

Kamilo. To pa nej mogoče! take cvetice cveté samo v raji.

Pavlinka. Tega pa ne umem. Ali jaz še mnogih reči ne umem. Pa nekaj vendar umem. Povej mi, ali nejsi ti tako lepo prepeval v gozdi?

Kamilo. Pel sem, pel, pa ne lepo.

Pavlinka. Gotovo si lepo pel, prav lepo! Jaz sem si vsako pesem v spomin vtisnila. Prihodnjič, kedar zopet prideš — zdaj moraš vsak dan priti, veš! — ti jo pa zapojem.

Kamilo. Kako sem vesel!

Pavlinka. Lej! iz pesem mi je izšlo čisto novo življenje. Oh kako so lepe, kako so sladke besede v pesmih! Jaz ne vem, kaj je v njih — tako nekaj posebnega, čudovitega. Zadnjič, ko sem slonela pri oknu, se je razlegalo tako mило po mraku — (Govori: — — —) Kamilo, Kamilo! jokala sem.

Kamilo (za-se). Bog mi daj potrpeti, da se jej ne ovijem precej krogi vrata.

Pavlinka. Povej, ali si kedej name mislil?

Kamilo. Gotovo, gotovo sem mislil na tebe, pa sanjal sem o tebi, kakor o gozdnej marjetici.

Pavlinka. Oh, kako sem srečna! — Pa jaz sem tudi sanjala tako, kakor pesem poje. In v sanjah sem se s taboj igrala, veš kako? Kakor se igrajo tički po vejicah. No, poigrajva se zdaj malo. (Dvigne se in odleti.)

Kamilo (za-se). Človek bi znorel, da bi jo dolgo gledal.

Pavlinka. No, ali me nečeš ujeti?

Kamilo. Če te nečem? (Za-se.) Ako bi jo smel pridržati. (Zleti za njo.)

Pavlinka (se mu izmuzne). Vidiš, jaz sem urnejša.

Kamilo. Da, da, ti si veverčica, zlata veverčica. (Za-se.) Da bi se le dolgo lovila! (Glasno.) Zdaj se pa varuj!

Pavlinka. Ti še letati ne znaš.

Kamilo. Vedno sem bolj v zadregi.

Pavlinka. Ako me vjameš, ti pa nekaj dam.

Kamilo. Kaj pa tacega?

Kamilo. O zdaj pa ne uideš več! (Jo vjame.)

Pavlinka (ovije se mu okoli vrata). Kako je to lepo! Ti dragi, dobri Kamilo!

Kamilo. O sladka Pavlinka! (Poljubi jo.)

Pavlinka. Ti pa vse drugače poljubljaš, kakor stari očka!

Dvanajsti prizor.

Prejšnja. Urša.

Urša. Strah božji! Kaj se pa tukaj godi? Pavlinka, ali si znorela?

Pavlinka. E kaj, zdaj sem še le pametna. Igrava se.

Urša. Vi, mladi gospod! Kaj pa počinjate? Spravite se hitro, hitro! Za hišo prihaja ravno ded. Ako vas vidi, vas umori ali pa ubije. Bežite, bežite, odprem vam vrata! (Gre k vratom in je odpre.)

Kamilo. Da, predaleč sem segel. — Pavlinka! prihodnjič — —

Pavlinka. Ne, jaz te ne pustim; tukaj moraš ostati.

Kamilo. Danes še ne; ali kmalu, kmalu! Na večno, ako bog da srečo. (Iztrga se in zbeži skozi vrata.)

Trinajsti prizor.

Pavlinka. Urša.

Pavlinka. Za njim grem — ž njim hočem iti —

Urša (zadrževaje jo). Za božjo voljo! otrok, ne bodi neumen! Ako bi bil gledal ded, obnorel bi, tako bi bil jezen in srdit.

Pavlinka. Grda, Urša, zakaj me zadržuješ? Še nikedar nejsem bila tako srečna. In ti mi vse veselje kališ. Kamilo je bil tako dober in ljubeznjiv. In poljub njegov — o bog! (Joče se.) In zdaj je šel. Ali veste kaj — svet nej slab in ljudje nejso popačeni, svet je raj, tukajle je peklo. Ljudje med svetom so angelji, vi ste hudobe!

Urša. Nikar tako ne razgrajaj!

Pavlinka. O bog, o bog!

Štirinajsti prizor.

Prejšnji. Prgovec. Lazar.

Prgovec. Kaj pa imate tukaj?

Urša (skrivno Pavlinki). Svetujem ti, da molčiš.

Pavlinka. Ne, jaz ne molčim! Vidiš, dedek! moj rešitelj je bil tukaj; poklicala sem ga notri, tamo čezi zid, zahvalila sem se mu in ž njim igrala — veš tako, kakor srne in tiči po gozdi — in poljubila sva se.

Urša. Jaz ne, gospod stotnik, jaz sem nedolžna.

Lazar. Prokleti predrzneš — vrat bi mu zavil.

Pavlinka. Ne, nij ne proklet — on je prav dober in prav lep. Ali zdaj je odšel. O bog! — Stara Urša ga je odpodila, tamle skozi vrata. (V novič jame jokati.)

Pr戈ovec. Urša, ti nejsi prav stvorila.

Urša (strastno). Kaj je to? Gospod stotnik! zdaj mi je pa uže preveč! Mi nejste ostro zapovedali?

Pavlinka. Ali boš molčala, neumna Urša! Vidiš, ded tudi pravi, da si neumna.

Pr戈ovec. Mirno, dete! steci za njim in pripelji ga semkaj! Povej mu, da je vse v redi, da je tudi njegov oče pri nas.

Pavlinka. Res? ali smem ponj?

Pr戈ovec. Gotovo, le hiti!

Pavlinka. Vidiš, da nejsi prav imela, ti grda Urša! (Zbeži proti vratom.)

Prgovec. Pazi na brvi, da se zopet ne izpodtakneš.

Pavlinka. Zdaj se več ne bojim roparjev in morilcev. (Izgubi se.)

Urša (odhajaje). Pamet mi je zaostala. Poprej bi mislila, da bo sveta konec, nego na take stvari.

Petnajsti prizor.

Pejšnja brezi Pavlinke.

Lazar. Tri sto medvedov! ta je gotovo najlepša rožica. Zdaj mi je še le jasno, zakaj se je mladenču vedno mešalo o neke planinske roži. No, pa vsaj tudi zasluži tako srečo, ker je najboljši dečko, kar jih je. Ne potrjam ti tega samo s svojo besedo, prepričaš se lahko pri predstojnikih in tovariših njegovih.

Prgovec. Rad bi ga videl. Ako mi bo po volji, popraviti hočem, kar sem poprej zadolžil in se sé svetom izprijazniti, za kar se pa imam le tebi zahvaliti. (Poda mu roko.)

Lazar. Bravo, stari prijatelj, tu je moja roka!

Šestnajsti prizor.

Prejšnja. Pavlinka. Kamilo.

Pavlinka (vleče Kamila za roko). Tukajle ga imam, tukajle!

Lazar. Le notri, dečko! Kaj pa počinjaš tu?

Kamilo. Oče — prosim — odpustite — ali —

Lazar. Hudobnež, ti bom uže —

Kamilo. Vsaj izpoznavam svojo krivdo.

Lazar. Ali imaš deklico v resnici rad?

Kamilo. Bolje, kakor morem povedati z besedami, oče!

Pavlinka. Vidite, jaz sem uže vedela — Kamilo, ali je ta tvoj oče?

Lazar. Hiti v moje naročije, hčerka!

Pavlinka. Oh, to je dober oče! (Objameta se.)

Lazar. In ti objemi Pavlinkinega deda, Kamilo! — Vže smeš.

Kamilo. Smem?

Prгоvec. Dobro došel! (Objameta se.)

Lazar. Tako, in zdaj se smeta tudi vidva poljubiti v kljubu starej Urši. Le dobro se igrajta! In po treh letih se smeta vzeti.

Pavlinka. Poročiti? Jaz ne vem prav dobro. kaj je to, pa vendar mora prav lepo biti, ako

vedno, vedno vkup ostaneva. Da, vzeti se hočeva!
(Objame Kamila.)

Pr戈ovec. Po mojej pameti, narediva obrok
za eno leto. Do tje se bomo vse zmenili.

Pavlinka (poljubi Pr戈ovca). Da, očka, to je
še veliko boljše!

Urša. Vsacih dvajset let nov svet!

Pavlinka. Tu je tudi stara Urša, prositi
jo moram odpuščenja. Ne, Urša, ti nejsi grda,
jaz sem bila grda. Odpusti mi, bodi dobra! (Po-
ljubi jo.)

Urša. O ljubo, srčno dete!

Pr戈ovec. Vendar zopet solnce sije po dolgih
viharnih dnevih! Bog naj da blagoslov!

Kamilo. Moja sladka rožica!

Pavlinka. Ljubi Kamilo, moje vse!

Urša. Vidite, gospod stotnik! Našla je
svoje srce!

(Zastor pade.)

